

Valprocess och verksamhetsbehov för framtida valresultatssystem

1. Inledning

1.1 Syfte

Detta dokument kompletterar kravspecifikationen för upphandling av ett nytt valresultatssystem inför kyrkovalet.

Dokumentet ska fungera som ett komplement till kravspecifikationen och ge en sammanhängande bild av hur olika delar av valprocessen hänger samman, från förberedelser och rösträkning till slutgiltig registrering, mandatfördelning och resultatredovisning.

1.2 Omfattning

Dokumentet beskriver valprocessen ur ett verksamhetsperspektiv och omfattar de huvudsakliga aktiviteter och behov som identifierats under processkartläggning och kravarbete.

Beskrivningen omfattar bland annat:

- Valförberedelser
- Kandidater och valbarhet
- Registrering av röster
- Granskning och slutgiltig registrering
- Mandatfördelning
- Resultatredovisning
- Omval och efterfas
- Tvärgående behov såsom säkerhet, tillgänglighet och spårbarhet

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte	1
1.2 Omfattning	1
2. System och beroenden	3
3 Valprocessen i stora drag	4
3.1 Översikt.....	4
3.2 Roller i valprocessen	6
4. Förbereda valet	6
4.1 Valadministration.....	6
4.2 Valstruktur och grunddata	7
4.3 Nomineringsgrupper och kandidater	8
5. Kandidater och valbarhet	8
5.1 Valbarhetskontroller.....	8
5.2 Hantering av kandidater.....	9
6. Hantering av valresultat	9
6.1 Registrering och sammanställning av resultat	9
6.2 Granskning av resultat.....	10
6.3 Slutgiltig registrering av resultat	11
7. Från valresultat till mandat.....	12
7.1 Mandatfördelning.....	12
7.2 Ledamöter och ersättare	13
7.3 Regelverk och beräkningar.....	13
8. Resultatredovisning.....	15
8.1 Publicering av resultat och dokumentation	15
8.2 Resultatbilagor, rapporter och protokoll.....	16
8.3 Uppföljning, statistik och analys.....	17
9. Omval och efterfas	17
9.1 Hantering av omval	17
9.2 Historik och spårbarhet	18
9.3 Publicering av ersatt eller nytt resultat	18

10. Tvärgående behov.....	18
10.1 Behörighet och säkerhet	19
10.2 Integrationer	20
10.3 Loggning och historik.....	20
10.4 Tillgänglighet.....	20
10.5 Användbarhet	20
10.6 Prestanda och drift.....	21
11. Kravbildens struktur.....	21
11.1 Regelverkskrav	22
11.2 Funktionella krav.....	22
11.3 Icke-funktionella krav (kvalitets- och stödkrav)	22
12. Sammanfattning.....	23
Framtida utvecklingsmöjligheter.....	24

2. System och beroenden

Valresultatssystemet är det primära it-stödet för registrering, mandatberäkning och visning av preliminärt och slutgiltigt valresultat. Det ger dessutom stöd för att skapa bevis och protokoll för det slutgiltiga valresultatet.

Grunddata för Valresultatssystemet hämtas från Indelningssystemet, ValOrg, GKand, Vallokalssystemet och Kyrksam. Uppgift om antal röstberättigade hämtas från Kbok. Det görs också visning och mappningar till valresultat för föregående val som kräver data från både Indelningssystemet och databas för föregående vals slutgiltiga resultat.

Eftersom Valresultatssystemets historiska miljöer ständigt är tillgängliga över internet sker kontinuerliga uppdateringar av viss data även i dessa miljöer. Viktigast av dessa är uppdateringen av personer som innebär att uppgift om person är skyddad eller inte hålls aktuell. Denna uppgift hämtas via Kommunikatören från Kbok (eller Skatteverket).

- **Valorganisationssystemet** är det IT-stöd som finns för att registrera den beslutade valorganisationen och läggs ovanpå Svenska kyrkans indelning som hämtas från Indelningssystemet. Här registreras information om var det direktvalda organet finns, vilken valtyp det handlar om (kyrkomöte, stiftsfullmäktige eller kyrkofullmäktige), totalt antal mandat (antal ledamöter som ska utses) samt ersättarkvot och utjämningsmandat.
- **Vallokalssystemet** (Vlodis) registreras valdistrikt samt vallokaler och röstningslokaler. Uppgifterna i Vallokalssystemet ligger till grund för information

på röstkortet och i röstlängden samt för den externa visningen av vallokaler och röstningslokaler på webben för allmänheten. Registreringen i Vallokalssystemet sker i olika perioder.

- **Grupp- och kandidatsystemet** (Gkand) är det it-stöd som används vid registrering av nomineringsgrupper, kandidater och valsedelsbeställningar. I systemet registreras också nomineringsgruppernas kontaktuppgifter liksom gruppens ombud och övriga uppdrag. Informationen i Grupp- och kandidatsystemet ligger till grund för den grupp- och kandidatförteckning som ska finnas i varje vallokal och röstningslokal samt för den externa visningen av nomineringsgrupper och kandidater på webben för allmänheten.
- **Efterträdarvalssystemet**, när ledamöter och ersättare är utsedda förs valresultatet över till efterträdarvalssystemet. Efterträdarval tar i varje givet läge reda på vem som står på tur att efterträda ledamöter i respektive nomineringsgrupp i respektive val.
- **Indirekta val** - I verktyget finns det slutliga valresultatet från de direkta valen (mandatfördelningen) inläst för att underlätta en simulering av ett indirekt proportionellt val.
- **Indelningssystemet** är ett administrativt stödsystem för stiftens strukturhandläggare.
- **Kyrksam** är Svenska kyrkans gemensamma verksamhetsregister. Här finns en samlad bild över organisationen liksom personer som på olika sätt är aktiva inom Svenska kyrkan, såsom förtroendevalda, ideella ledare, anställda och andra aktiva.
- **Kbok, Kyrbokföringen** är Svenska kyrkans medlemsregister. Här registreras alla kyrkliga handlingar såsom dop, konfirmation, vigsel och begravning.
- **Datauttagssidorna**, DUS är samlingssidor för rapporter och datauttag Valprocessen i stora drag

3 Valprocessen i stora drag

3.1 Översikt

Kyrkovalet är en omfattande process som involverar flera organisatoriska nivåer, roller och aktiviteter. Valresultatssystemet utgör ett centralt stöd genom hela processen, från de inledande förberedelserna till publicering av resultat, där registreringen är slutgiltig och eventuell hantering av omval.

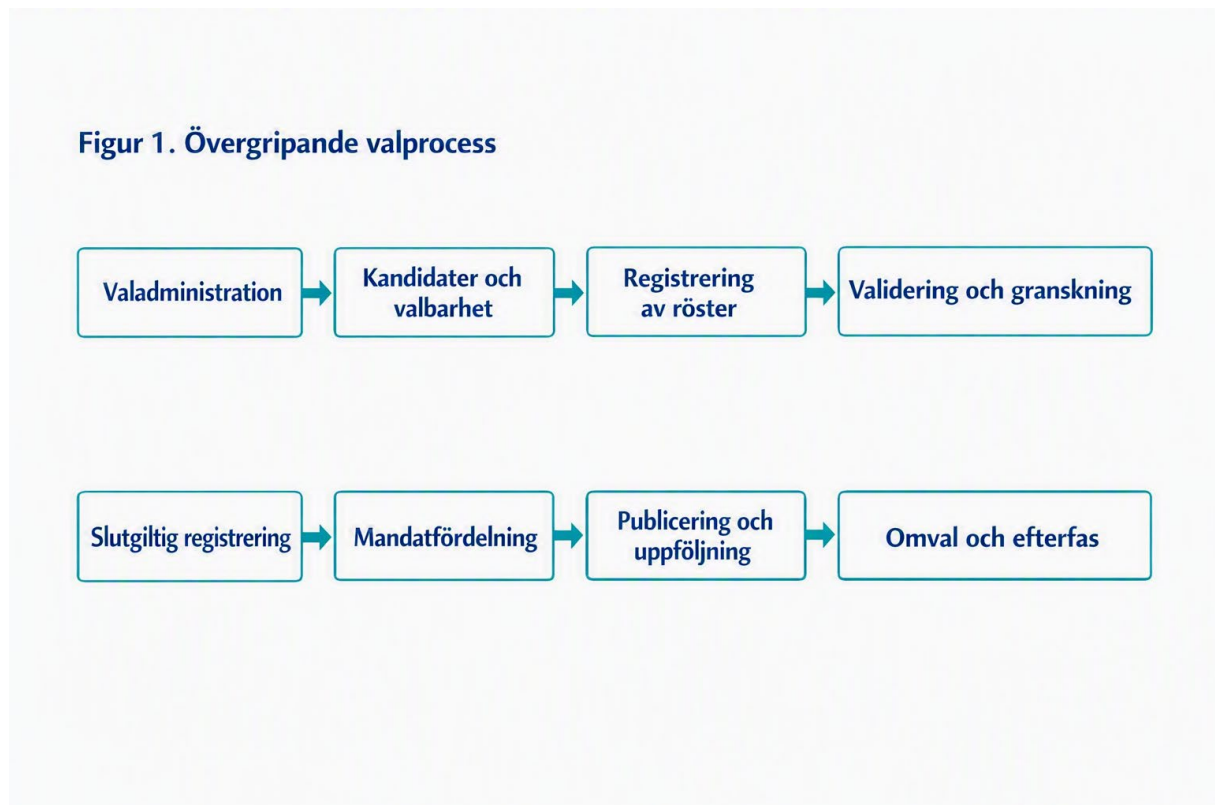
Systemet ska stödja verksamheten i att administrera valets grundförutsättningar, registrera och kvalitetssäkra resultat, genomföra mandatfördelning samt tillgängliggöra information för både interna användare och allmänheten. En viktig förutsättning är att

processen kan genomföras på ett säkert, spårbart och effektivt sätt samtidigt som krav på tillgänglighet, transparens och regeluppfyllnad tillgodoses.

Valprocessen kan översiktligt beskrivas enligt följande:

Figur 1. Övergripande valprocess

Översiktlig processbild som visar valprocessens huvudsakliga steg från valadministration och kandidathantering till registrering, granskning, mandatfördelning, publicering och efterfas.

- Förbereda valet
- Hantera kandidater och valbarhet
- Registrera röster och resultat
- Granska och göra registreringen slutgiltig
- Genomföra mandatfördelning
- Publicera och redovisa resultat
- Hantera omval och efterföljande aktiviteter

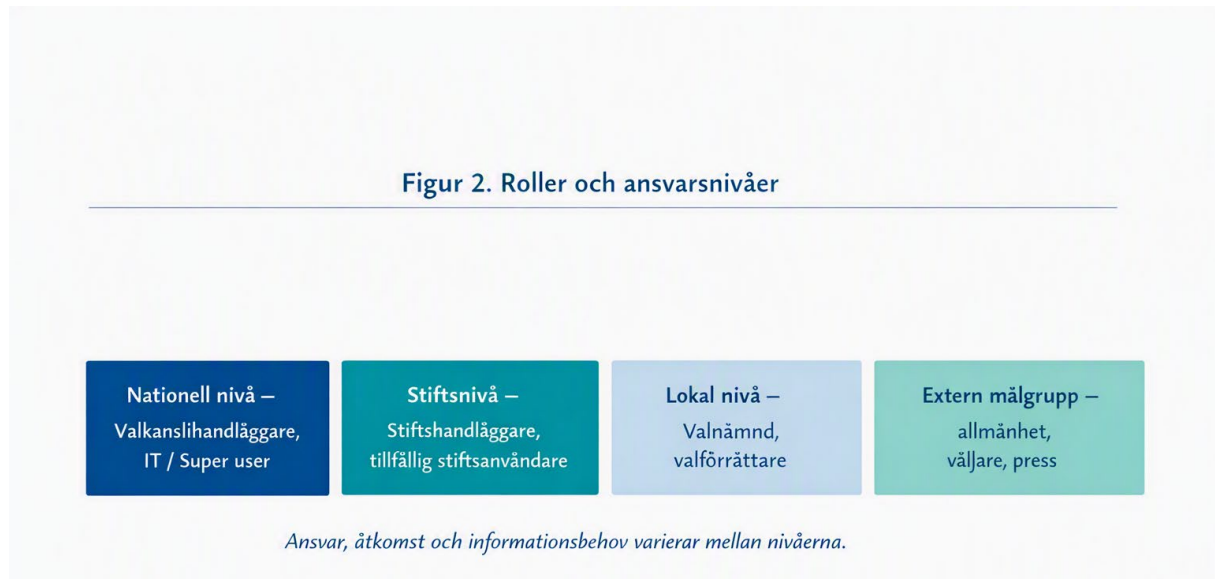
De olika stegen är beroende av varandra och bildar tillsammans den process som valresultatssystemet ska stödja.

3.2 Roller i valprocessen

Flera olika roller samverkar under genomförandet av kyrkovalet. Roller, ansvar och behörigheter varierar mellan processens olika steg och mellan olika organisatoriska nivåer.

Figur 2. Roller och ansvarsnivåer

Översiktlig figur som visar hur ansvar, åtkomst och informationsbehov skiljer sig mellan lokal nivå, stiftsnivå, nationell nivå och extern målgrupp.

Olika roller har behov av olika funktioner, informationsmängder och åtkomstnivåer. Systemet behöver därför kunna anpassa funktionalitet, vyer och arbetsflöden utifrån användarens uppdrag och ansvar i valprocessen.

Gemensamt för samtliga roller är behovet av tydliga arbetsflöden, spårbarhet, tillförlitlig information och ett användarstöd som bidrar till att valprocessen kan genomföras korrekt och effektivt.

4. Förbereda valet

4.1 Valadministration

Valadministrationen utgör grunden för den fortsatta valprocessen och omfattar de aktiviteter som krävs för att planera, organisera och administrera ett kyrkovalet. För att efterföljande delar av processen ska kunna genomföras korrekt behöver valets struktur, förutsättningar och administrativa underlag vara aktuella, kompletta och tillförlitliga. Inför varje val behöver information om valår, valtyper, organisatoriska nivåer och geografiska indelningar hanteras och finnas tillgänglig i systemet. Det omfattar bland

annat val till kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige och kyrkomötet samt de valkretsar, församlingar, pastorat och valdistrikt som ingår i respektive val.

Valadministrationen omfattar även hantering av centrala grunduppgifter som används genom hela valprocessen. Informationen utgör ett gemensamt underlag för kandidathantering, registrering av röster, sammanställning av resultat, mandatfördelning och resultatredovisning. Ändringar som genomförs i den administrativa informationen behöver därför kunna följas upp och vara spårbara. Eftersom flera organisatoriska nivåer deltar i genomförandet av kyrkovalet behöver ansvar och åtkomst kunna anpassas utifrån användarnas uppdrag och ansvarsområden. Samtidigt behöver en gemensam och enhetlig struktur upprätthållas för hela valorganisationen.

Valadministrationen ska ge verksamheten förutsättningar att genomföra valet på ett effektivt och kontrollerat sätt samt säkerställa att övriga delar av valprocessen utgår från samma och korrekt information.

4.2 Valstruktur och grunddata

Valprocessen bygger på en gemensam och tydligt definierad struktur där valets olika organisatoriska och geografiska nivåer hänger samman. För att valresultat ska kunna registreras, sammanställas, beräknas och redovisas på ett korrekt sätt behöver systemet hantera denna struktur på ett enhetligt och kontrollerat sätt.

Valstrukturen omfattar de nivåer och enheter som ingår i kyrkovalet, såsom beslutande organ, stift, pastorat, församlingar, valkretsar och valdistrikt. Dessa utgör tillsammans den organisatoriska grund som används genom hela valprocessen och påverkar bland annat kandidathantering, röstregistrering, resultatredovisning och mandatfördelning. Systemet behöver också hantera den grunddata som krävs för att genomföra valet. Grunddata utgör ett gemensamt informationsunderlag och kan omfatta exempelvis valår, valtyper, organisatoriska enheter, geografiska indelningar och övriga uppgifter som används av flera delar av processen. Informationen behöver vara korrekt, aktuell och tillgänglig för de användare som ansvarar för planering, genomförande och uppföljning av valet.

Eftersom samma grunddata används i flera delar av valprocessen är det viktigt att förändringar hanteras kontrollerat, så att uppdateringar får genomslag på rätt sätt och samma aktuella information används genom hela processen.

En gemensam och kvalitetssäkrad valstruktur skapar förutsättningar för ett enhetligt arbetssätt inom hela valorganisationen och minskar risken för felaktigheter i efterföljande steg av processen.

4.3 Nomineringsgrupper och kandidater

Nomineringsgrupper och kandidater utgör en central del av kyrkovalet och är en förutsättning för att väljarna ska kunna utöva sitt demokratiska inflytande. För att valprocessen ska kunna genomföras på ett korrekt och rättssäkert sätt behöver information om nomineringsgrupper, kandidatlistor och kandidater hanteras på ett strukturerat, enhetligt och spårbart sätt genom hela processen. Nomineringsgrupper och kandidater hanteras i Grupp- och kandidatsystemet.

Inför valet registreras och administreras nomineringsgrupper samt de kandidater som deltar i respektive val. Informationen används i flera delar av valprocessen och ligger till grund för bland annat kandidatförteckningar, valbarhetskontroller, registrering av personröster, sammanställning av resultat samt mandatfördelning.

Under valets olika faser kan förändringar behöva hanteras. Det kan exempelvis röra sig om uppdateringar av kandidatuppgifter, förändringar i kandidatförteckningar eller ändrad valbarhetsstatus. Systemet behöver därför stödja administration och uppföljning av dessa förändringar på ett sätt som säkerställer att informationen är aktuell och att genomförda ändringar kan följas upp i efterhand.

Eftersom kandidatinformation används i flera steg av processen är det viktigt att samma information återanvänds genom hela valets livscykel. Detta minskar risken för fel och bidrar till ett enhetligt arbetssätt mellan olika organisatoriska nivåer.

Valresultatssystemet ska ge verksamheten möjlighet att hantera nomineringsgrupper och kandidater på ett effektivt sätt samtidigt som krav på kvalitet, spårbarhet och regeluppfyllnad upprätthålls.

5. Kandidater och valbarhet

5.1 Valbarhetskontroller

Valbarhet är en grundläggande förutsättning för att en kandidat ska kunna delta i kyrkovalet och senare kunna utses till ledamot eller ersättare. Valresultatssystemet behöver därför stödja verksamheten i att hantera och följa upp valbarhet under hela valprocessen.

Kontrollen av valbarhet sker inte enbart i samband med att kandidater registreras, utan kan även behöva genomföras och följas upp vid senare tidpunkter. Förändringar i kandidaters förutsättningar kan inträffa under valets gång, vilket ställer krav på att informationen hålls aktuell och att berörda användare har möjlighet att hantera och följa upp sådana förändringar.

Systemet ska stödja hanteringen av valbarhetsstatus på ett sätt som bidrar till att felaktiga underlag identifieras och att beslut kan fattas utifrån korrekt och aktuell information. Informationen behöver vara tillgänglig för behöriga användare och kunna användas som underlag vid bland annat sammanställning av kandidatlistor, hantering av personröster, mandatfördelning samt utseende av ledamöter och ersättare. Förändringar som påverkar valbarheten behöver kunna dokumenteras och följas upp i efterhand.

Valbarhetskontroller bidrar till att säkerställa att kandidater, kandidatlistor och efterföljande valresultat grundar sig på korrekta och aktuella uppgifter i enlighet med gällande regelverk.

5.2 Hantering av kandidater

Hanteringen av kandidater omfattar de aktiviteter som krävs för att registrera, administrera, uppdatera och följa upp kandidatinformation genom valets olika faser. Informationen om kandidater utgör ett viktigt underlag för flera delar av valprocessen och behöver därför vara korrekt, aktuell och tillgänglig för behöriga användare. Inför valet registreras kandidater för respektive nomineringsgrupp och val.

Kandidatuppgifter används bland annat vid framtagning av kandidatförteckningar, kontroll av valbarhet, hantering av personröster, sammanställning av resultat samt mandatfördelning. För att säkerställa kvalitet och tillförlitlighet behöver informationen kunna hanteras på ett enhetligt sätt genom hela processen.

Under valets gång kan förändringar inträffa som påverkar kandidatinformationen. Det kan exempelvis röra sig om rättelser, kompletteringar eller förändringar som påverkar kandidatens möjlighet att delta i valet. Systemet behöver därför stödja löpande administration och uppföljning samtidigt som historik och spårbarhet bevaras. Eftersom kandidatinformation används i flera olika processer är det viktigt att förändringar får genomslag där informationen används och att användarna arbetar utifrån samma aktuella underlag. Detta bidrar till att minska risken för fel och säkerställer en gemensam informationshantering inom hela valorganisationen. Systemet ska stödja verksamheten i att hantera kandidater genom hela valprocessen i enlighet med gällande regelverk.

6. Hantering av valresultat

6.1 Registrering och sammanställning av resultat

Figur 3. Resultatflöde från registrering till publicering

Processbild som visar hur resultat registreras, sammanställs och granskas innan registreringen blir slutgiltig och resultatet används för publicering och fortsatt hantering.

Figur 3. Resultatflöde från registrering till publicering

Efter att röster har räknats i vallokalen registreras det preliminära resultatet i valresultatssystemet. Registreringen utgör grunden för den fortsatta valprocessen och behöver därför genomföras på ett korrekt, enhetligt och spårbart sätt.

Resultat samlas in från olika organisatoriska och geografiska nivåer och sammanställs för att skapa en samlad bild av valets utfall. Sammanställningen ger verksamheten möjlighet att följa inkomna resultat, identifiera eventuella avvikelser och säkerställa att underlaget är fullständigt innan processen går vidare.

Det sammanställda resultatet utgör underlag för granskning, slutgiltig registrering, mandatfördelning och resultatredovisning. För att säkerställa kvalitet och tillförlitlighet behöver verksamheten kunna följa hur resultatet har byggts upp och vid behov gå tillbaka till bakomliggande registreringar och underlag.

En sammanhållen hantering av registrering och sammanställning skapar förutsättningar för en kvalitetssäkrad process och gör det möjligt att följa valresultatet från första registrering till dess att registreringen är slutgiltig.

6.2 Granskning av resultat

Innan registreringen kan bli slutgiltig behöver resultatet granskas för att säkerställa att underlaget är korrekt, fullständigt och följer de regler och processer som gäller för kyrkovalet. Granskningen är en viktig kvalitetskontroll mellan den första registreringen av resultatet och det senare steg där registreringen blir slutgiltig.

Syftet med granskningen är att upptäcka fel, avvikelser eller oklarheter innan resultatet används som underlag för fortsatt hantering. Granskningen kan omfatta kontroll av

registrerade uppgifter, uppföljning av identifierade avvikelser och verifiering av att nödvändiga kontroller och processteg har genomförts.

De användare som ansvarar för granskningen behöver ha tillgång till relevanta underlag för att kunna bedöma resultatets kvalitet och fullständighet. Det ska också vara möjligt att följa vilka kontroller som har genomförts, vilka avvikelser som har identifierats och vilka åtgärder som har vidtagits.

En tydlig och strukturerad granskningsprocess skapar förutsättningar för att registreringen kan bli slutgiltig med ett korrekt, komplett och tillförlitligt underlag. Det stärker både kvaliteten i valresultatet och förtroendet för valets genomförande.

6.3 Slutgiltig registrering av resultat

Den slutgiltiga registreringen av resultat markerar att valresultatet har granskats, verifierats och är klart för vidare användning och offentlig redovisning. Det är en central punkt i valprocessen där resultatet går från att vara ett arbetsunderlag till att registreringen är slutgiltig.

Innan registreringen kan bli slutgiltig behöver tillgängligt underlag vara komplett och de kontroller som krävs enligt verksamhetens processer vara genomförda. Den slutgiltiga registreringen bygger på att registrering, validering och granskning har genomförts samt att identifierade avvikelser har hanterats på ett korrekt sätt.

När registreringen är slutgiltig ska det tydligt framgå vilket resultat som gäller vid en given tidpunkt. Verksamheten behöver därför kunna följa när registreringen blev slutgiltig, vem som genomförde åtgärden och vilket underlag som låg till grund. Detta är viktigt både ur ett verksamhets- och revisionsperspektiv och bidrar till att säkerställa transparens och förtroende för valprocessen.

När registreringen är slutgiltig används resultatet som grund för efterföljande aktiviteter såsom mandatfördelning, resultatredovisning och publicering. Det är därför viktigt att processen är tydlig, spårbar och att ansvarsfördelningen är väl definierad. I vissa situationer kan ett resultat där registreringen redan är slutgiltig behöva korrigeras, kompletteras eller öppnas för fortsatt hantering. Även sådana situationer behöver hanteras kontrollerat, med bevarad historik över tidigare aktiviteter och underlag.

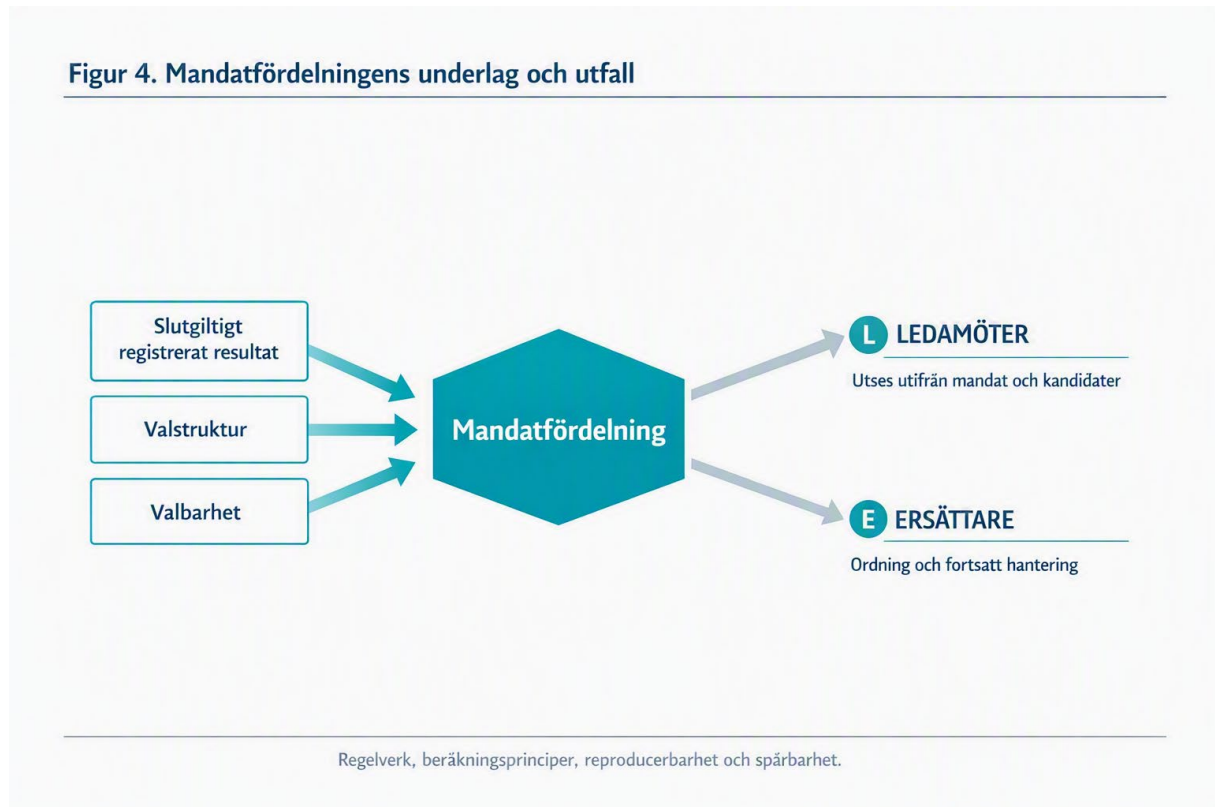
Den slutgiltiga registreringen markerar övergången mellan intern hantering av valresultat och den officiella redovisningen av valets utfall. Genom tydliga kontrollpunkter och spårbarhet genom processen säkerställs att resultatet kan följas upp och granskas även i efterhand.

7. Från valresultat till mandat

7.1 Mandatfördelning

Figur 4. Mandatfördelningens underlag och utfall

Figur som visar sambandet mellan slutgiltigt registrerat resultat, valstruktur, valbarhet, mandatfördelning samt utseende av ledamöter och ersättare.

Mandatfördelningen är den del av valprocessen där resultat, efter granskning och slutgiltig registrering, omsätts till representation i de beslutande organ som valet avser. Processen innebär att mandat fördelas mellan nomineringsgrupper i enlighet med gällande regelverk.

Mandatfördelningen utgör ett avgörande steg i valprocessen eftersom den visar hur valresultatet omsätts i praktiken. För verksamheten är det därför viktigt att processen genomförs på ett enhetligt, transparent och spårbart sätt samt att det tydligt går att följa hur fördelningen har beräknats.

Beroende på valtyp kan olika regler, beräkningsmodeller och förutsättningar tillämpas. Systemet behöver därför stödja hantering av de underlag och beräkningar som krävs för att mandatfördelningen ska kunna genomföras korrekt utifrån aktuellt regelverk och resultat där registreringen är slutgiltig.

Mandatfördelningen bygger på ett nära samband mellan registrerade resultat, valbarhetsinformation och den organisatoriska struktur som gäller för respektive val. Det är därför viktigt att verksamheten har tillgång till aktuella och kvalitetssäkrade underlag genom hela processen samt att beräkningarna kan följas upp och granskas vid behov.

Resultatet av mandatfördelningen utgör underlag för fortsatt hantering av ledamöter och ersättare samt för den slutgiltiga redovisningen av valets utfall. Processen behöver därför vara tydlig, reproducerbar och möjlig att följa även i efterhand.

7.2 Ledamöter och ersättare

När mandatfördelningen har genomförts behöver resultaten omsättas till de personer som ska representera nomineringsgrupperna i de beslutande organ som valet avser. Processen omfattar utseende av ledamöter och ersättare utifrån resultat där registreringen är slutgiltig, mandatfördelning och gällande regelverk.

Hantering av ledamöter och ersättare utgör en viktig del av valprocessens slutskede eftersom den konkretiserar valresultatet och visar vilka personer som tilldelas uppdrag efter valet. För verksamheten är det viktigt att processen genomförs på ett konsekvent, transparent och spårbart sätt samt att det tydligt framgår hur respektive uppdrag har fördelats.

Underlaget för att utse ledamöter och ersättare hämtas från flera delar av valprocessen, bland annat kandidatförteckningar, valbarhetsinformation, resultat där registreringen är slutgiltig och genomförd mandatfördelning. För att säkerställa korrekta utfall behöver informationen vara aktuell, kvalitetssäkrad och tillgänglig för de användare som ansvarar för processen.

Systemet behöver även stödja hantering av förändringar som kan uppstå efter att mandat har fördelats. Exempelvis kan förutsättningar förändras som påverkar ledamöter eller ersättare och som kräver att verksamheten kan följa upp, dokumentera och hantera sådana situationer på ett kontrollerat sätt.

Genom att skapa en tydlig koppling mellan valresultat, mandatfördelning och utsedda personer ges verksamheten möjlighet att följa hur valets utfall omsatts till representation.

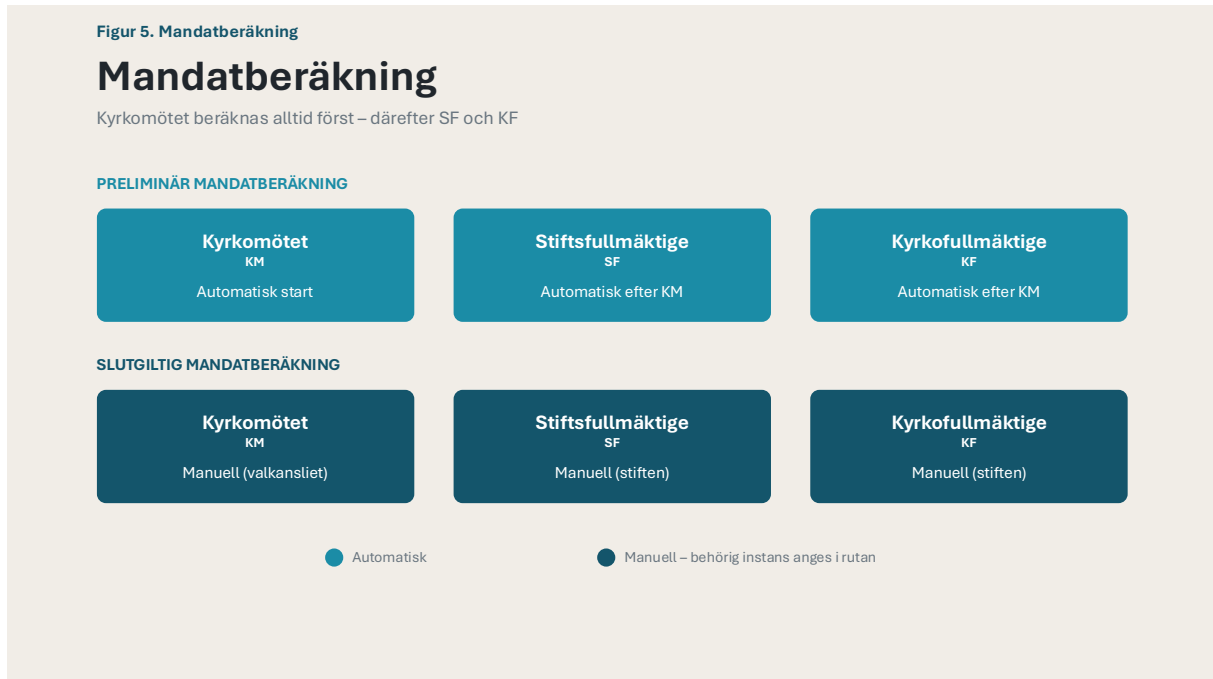
7.3 Regelverk och beräkningar

Mandatfördelningen och utseendet av ledamöter och ersättare grundar sig på ett antal regler, beräkningsprinciper och förutsättningar som syftar till att säkerställa att valresultatet omsätts på ett korrekt, enhetligt och rättssäkert sätt. Valresultatssystemet behöver därför stödja verksamheten i att tillämpa och följa upp de regelverk som styr hur valets utfall ska beräknas och redovisas.

Beräkningar genomförs med utgångspunkt i resultat där registreringen är slutgiltig och ska säkerställa att mandat fördelas enligt de regler som gäller för respektive val. Processen omfattar flera typer av underlag och beslut där olika faktorer kan påverka det slutgiltiga utfallet. Det är därför viktigt att beräkningarna är transparenta och att verksamheten kan följa hur resultat och mandatfördelning har tagits fram.

Figur 5. Mandatberäkning

Figur som visar skillnaden mellan preliminär och slutgiltig mandatberäkning samt hur beräkningen genomförs för KM, SF och KF.

Systemet ska bidra till att skapa en tydlig koppling mellan registrerade valresultat, genomförda beräkningar och slutgiltigt utfall. Användare behöver kunna förstå vilket underlag som använts, vilka regler som tillämpats och hur olika beräkningar påverkat resultatet. Detta är särskilt viktigt vid granskning, uppföljning och revision samt vid frågor som uppstår efter genomfört val.

Eftersom regelverk och beräkningsprinciper är centrala för valets legitimitet behöver processen vara reproducerbar och möjlig att följa i efterhand. Verksamheten ska kunna säkerställa att samma förutsättningar ger samma resultat och att det finns full spårbarhet mellan underlag, genomförda beräkningar och slutgiltigt utfall.

Genom att tillämpa regelverk och beräkningar på ett konsekvent och transparent sätt skapas förutsättningar för en rättssäker hantering av valresultatet och ett högt förtroende för valprocessens genomförande.

8. Resultatredovisning

8.1 Publicering av resultat och dokumentation

När valresultat har granskats och registreringen är slutgiltig behöver resultaten göras tillgängliga för olika målgrupper på ett tydligt, korrekt och tillförlitligt sätt. Publiceringen utgör den del av valprocessen där information om valets utfall tillgängliggörs för verksamheten, berörda organisationer och allmänheten.

Resultatredovisningen ska ge mottagarna möjlighet att ta del av valets utfall på olika nivåer och för olika val. Informationen behöver presenteras på ett enhetligt och lättillgängligt sätt samtidigt som det tydligt framgår vilket resultat som redovisas och vilken status resultatet har i processen.

Under valets genomförande ska både preliminära resultat och resultat där registreringen är slutgiltig behöva redovisas. Systemet behöver därför stödja publicering av resultat i olika skeden av processen och säkerställa att användarna får tillgång till aktuell och korrekt information.

Behovet av publicering varierar mellan olika val och organisatoriska nivåer. Preliminära resultat ska publiceras löpande under pågående rösträkning, medan slutgiltig publicering sker först när de villkor och granskningsmoment som gäller för respektive val har uppfyllts.

För användare som tar del av publicerade resultat är det viktigt att tydligt kunna förstå resultatets status, hur aktuellt resultatet är och i vilken omfattning rösträkning och sammanställning har genomförts.

Figur 6. Publicering av resultat

Figur som visar hur preliminär och slutgiltig publicering hanteras för KM, SF och KF samt vilka organisatoriska nivåer som berörs.

Figur 6. Publicering av resultat

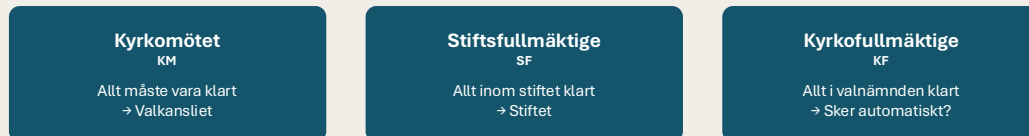
Publicering av resultat

Löpande publicering under valet och en slutgiltig publicering efter beslut

PRELIMINÄR PUBLICERING (LÖPANDE)

SLUTGILTIG PUBLICERING

● Preliminär / löpande ● Slutgiltig / villkorad

Publiceringen bidrar till transparens och insyn i valprocessen genom att göra det möjligt att följa valets utfall på relevanta organisatoriska och geografiska nivåer.

8.2 Resultatbilagor, rapporter och protokoll

Resultatbilagor, rapporter och protokoll utgör viktiga underlag för uppföljning, granskning, dokumentation och kommunikation genom hela valprocessen. Informationen används av olika målgrupper och behöver därför kunna presenteras på ett tydligt, enhetligt och tillförlitligt sätt.

Resultatbilagor och rapporter används för att redovisa resultat, beräkningsunderlag och status i valprocessen, medan protokoll dokumenterar genomförda aktiviteter, beslut och ställningstaganden. Tillsammans bidrar dessa dokument till transparens och spårbarhet samt skapar underlag för uppföljning, revision och framtida analys.

Behovet av information varierar mellan olika användargrupper. Vissa roller behöver detaljerade underlag för granskning och uppföljning medan andra har behov av sammanfattande information för beslut, kommunikation eller publicering. Systemet behöver därför stödja framtagning och tillgängliggörande av dokumentation anpassad till olika användningsområden.

En enhetlig hantering av resultatbilagor, rapporter och protokoll säkerställer att dokumentationen bygger på aktuella och kvalitetssäkrade uppgifter samt att samband mellan resultat, beslut och publicerade dokument kan följas över tid. Eftersom resultat kan förändras genom kompletteringar, rättelser eller omval behöver verksamheten även kunna hantera olika versioner av resultatrelaterad dokumentation på ett kontrollerat och spårbart sätt.

8.3 Uppföljning, statistik och analys

Valprocessen genererar information som behöver kunna användas för uppföljning, analys och utvärdering både under och efter genomfört val. Verksamheten har behov av att kunna följa valets genomförande, analysera resultat och ta fram underlag för beslut, kommunikation och fortsatt utveckling av valprocessen.

Behovet omfattar både övergripande statistik och mer detaljerad uppföljning på olika organisatoriska och geografiska nivåer. Informationen behöver kunna användas för att följa exempelvis valdeltagande, resultatutfall, personröster, mandatfördelning och andra nyckeltal kopplade till valets genomförande och resultat.

Olika användargrupper har behov av olika typer av underlag. Vissa användare behöver sammanfattande statistik för uppföljning och rapportering medan andra behöver mer detaljerad information för analys, granskning eller verksamhetsutveckling. Systemet behöver därför stödja att information kan presenteras, sammanställas och användas på ett ändamålsenligt sätt för olika målgrupper. Informationen ska kunna följas upp på nationell nivå, stiftsnivå, församlings- och pastoratsnivå, och valdistriktsnivå beroende på användarens behov.

Möjligheten att följa upp och analysera information bidrar till ökad transparens, bättre beslutsunderlag och ett kontinuerligt förbättringsarbete. Samtidigt skapas förutsättningar för att följa utvecklingen över tid och dra lärdomar inför kommande val.

9. Omval och efterfas

Kyrkovalet avslutas normalt när registreringen är slutgiltig, mandat har fördelats och resultaten har publicerats. I vissa situationer kan dock ytterligare aktiviteter behöva genomföras efter att det ordinarie valet avslutats. Det kan exempelvis handla om omval, korrigeringar, kompletteringar eller uppföljning av tidigare beslut och resultat.

Valresultatssystemet behöver därför stödja verksamheten även efter att den ordinarie valprocessen har genomförts. Samtidigt behöver tidigare resultat, beslut och aktiviteter fortsatt kunna följas upp och granskas i efterhand. Systemet ska bidra till att säkerställa spårbarhet, transparens och kontinuitet genom hela valets livscykel.

9.1 Hantering av omval

I de fall ett omval behöver genomföras ska verksamheten kunna hantera processen på ett kontrollerat och spårbart sätt. Omval innebär att delar av eller hela valprocessen kan behöva genomföras på nytt samtidigt som tidigare resultat, beslut och dokumentation behöver bevaras. Även rättelser och andra beslut som medför att ett resultat där registreringen är slutgiltig behöver omprövas eller hanteras på nytt ska kunna genomföras kontrollerat, med möjlighet att följa upp orsaken till förändringen i efterhand.

Systemet behöver stödja hantering av flera valomgångar och skapa tydliga samband mellan det ursprungliga valet och ett eventuellt omval. Det ska också vara möjligt att följa vilka resultat och beslut som hör till respektive valomgång samt vilket resultat som vid varje tidpunkt är det gällande.

Genom att bevara historik och dokumentation säkerställs att både verksamheten och andra intressenter kan följa hur processen har utvecklats från det ursprungliga valet till ett eventuellt omval och dess slutgiltiga resultat.

9.2 Historik och spårbarhet

Verksamheten behöver kunna följa förändringar i information, genomförda aktiviteter och fattade beslut genom hela valprocessen. Historik och spårbarhet bidrar till transparens, uppföljning och revision samt gör det möjligt att förstå hur resultat och beslut har uppstått och förändrats över tid.

9.3 Publicering av ersatt eller nytt resultat

När ett resultat ersätts, korrigeras eller uppdateras behöver verksamheten kunna hantera publicering av den nya informationen på ett tydligt och transparent sätt. Det ska vara möjligt att särskilja aktuella resultat från tidigare resultat och samtidigt bevara den historik som krävs för uppföljning och granskning.

Systemet behöver stödja en konsekvent hantering där användare kan förstå vilket resultat som är aktuellt samt hur eventuella förändringar har uppstått över tid. Detta är särskilt viktigt vid omval eller andra situationer där tidigare resultat inte längre utgör det gällande utfallet.

En tydlig och spårbar hantering av förändrade resultat bidrar till att stärka förtroendet för valprocessen och säkerställer att både verksamheten och allmänheten har tillgång till korrekt information.

10. Tvärgående behov

Figur 7. Tvärgående behov genom hela valprocessen

Figur som visar att säkerhet och behörighet, spårbarhet, användbarhet samt stabil drift är grundläggande förutsättningar genom hela valprocessen.

Figur 7. Tvärgående behov genom hela valprocessen

Utöver de verksamhetsprocesser som beskrivits i tidigare kapitel finns ett antal områden som påverkar och stödjer hela valprocessen. Dessa behov är inte knutna till ett enskilt processteg utan utgör grundläggande förutsättningar för att valresultatssystemet ska kunna användas på ett säkert, effektivt och ändamålsenligt sätt.

Tvärgående behov omfattar bland annat behörighetsstyrning, informationssäkerhet, integrationer, spårbarhet, tillgänglighet och användbarhet. Dessa områden behöver beaktas genom hela valprocessen och ska stödja såväl verksamhetens arbetssätt som de krav som ställs på transparens, kvalitet och efterlevnad av regelverk.

10.1 Behörighet och säkerhet

Valprocessen omfattar information med varierande skyddsbehov och involverar flera olika roller med skilda ansvarsområden. För att säkerställa korrekt hantering av information behöver användares åtkomst styras utifrån uppdrag, ansvar och organisatorisk tillhörighet.

Behörighetsstyrning och säkerhet är centrala för att säkerställa att användare endast har tillgång till de funktioner och uppgifter som krävs för att utföra sitt arbete. Samtidigt behöver verksamheten kunna följa upp användning, administrera behörigheter och upprätthålla en hög nivå av informationssäkerhet genom hela valprocessen. Behörighetsstyrningen behöver även bidra till att användningen av systemet sker kontrollerat och följer verksamhetens ansvarsfördelning.

10.2 Integrationer

Valprocessen är beroende av information från flera olika källor och verksamhetssystem. För att minska manuell administration, förbättra datakvalitet och säkerställa aktuella uppgifter behöver valresultatssystemet kunna utbyta information med relevanta externa system.

Integrationer bidrar till effektivare processer och minskar risken för fel som kan uppstå vid manuell hantering. Samtidigt ställs krav på att informationsutbytet sker på ett kontrollerat, säkert och spårbart sätt.

10.3 Loggning och historik

Spårbarhet är en viktig förutsättning för att kunna följa upp, granska och verifiera aktiviteter som genomförs under valprocessen. Verksamheten behöver kunna följa förändringar i information, identifiera genomförda åtgärder och förstå hur olika resultat och beslut har uppstått.

Loggning och historik bidrar till transparens, kvalitetssäkring och möjlighet till revision. Genom att bevara relevant information över tid skapas förutsättningar för både uppföljning av genomförda val och fortsatt utveckling av verksamhetens arbetssätt.

10.4 Tillgänglighet

Valresultatssystemet ska kunna användas av olika användargrupper med varierande erfarenhet, kunskap och behov. Tillgänglighet handlar både om att information och funktionalitet ska vara användbar för så många som möjligt och om att användare ska kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett effektivt sätt oavsett förutsättningar.

Tillgänglighet omfattar bland annat användning på olika typer av enheter, stöd för hjälpmedel och utformning som bidrar till att information kan förstås och användas på ett enhetligt sätt. Behovet omfattar även dokument, rapporter och annan information som genereras eller publiceras som en del av valprocessen.

10.5 Användbarhet

Många av systemets användare arbetar med valprocessen relativt sällan och har begränsad möjlighet att bygga upp rutin i användningen. Det ställer höga krav på att systemet är tydligt, intuitivt och stödjer användarna genom processerna.

Målet är att systemet i så stor utsträckning som möjligt ska kunna användas utan omfattande utbildning eller behov av detaljerade manualer. Genom tydliga arbetsflöden, konsekvent informationshantering och stöd genom olika processteg skapas förutsättningar för ett effektivt och kvalitetssäkrat arbetssätt.

10.6 Prestanda och drift

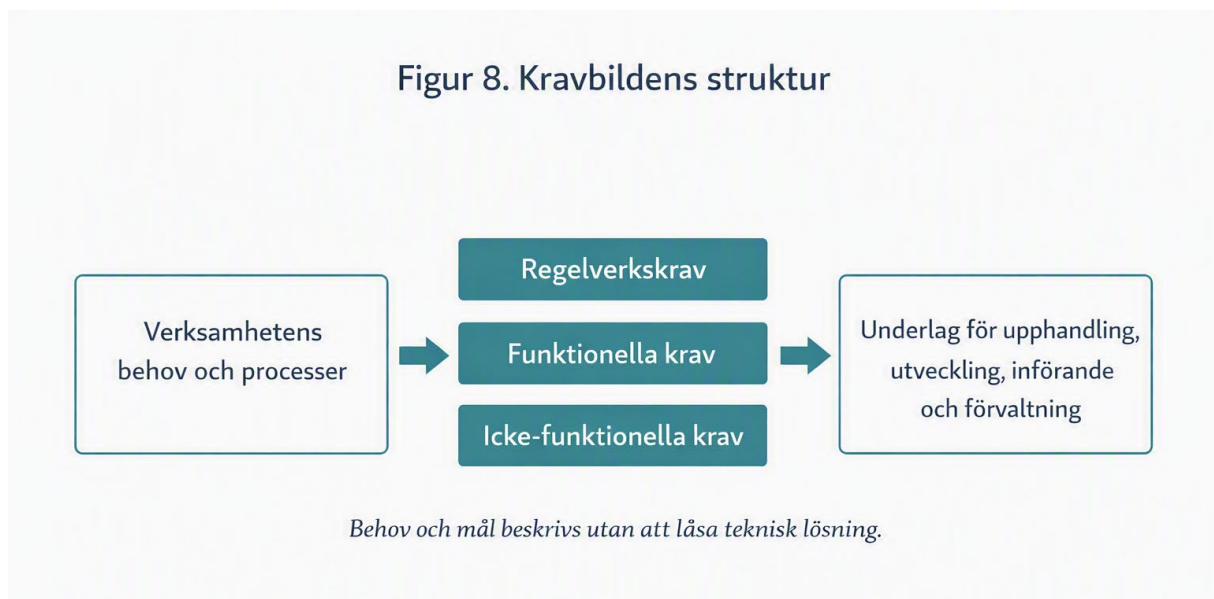
Valperioden innebär perioder med hög aktivitet och stora krav på tillgänglighet. Belastningen varierar under valprocessens olika faser och kan under vissa perioder innebära ett stort antal samtidiga användare och hög aktivitet kring registrering, sammanställning och publicering av resultat. Valresultatssystemet behöver därför kunna stödja verksamhetens arbete även under perioder med hög belastning och många samtidiga användare.

Prestanda och drift omfattar bland annat systemets tillgänglighet, kapacitet, stabilitet och förmåga att hantera driftstörningar. För verksamheten är det viktigt att kunna lita på att systemet är tillgängligt när det behövs och att kritiska processer kan genomföras utan onödiga avbrott.

11. Kravbildens struktur

Figur 8. Kravbildens struktur

Figur som visar hur verksamhetens behov och processer omsätts till regelverkskrav, funktionella krav och icke-funktionella krav i kravspecifikationen.

Den verksamhetsbeskrivning som presenteras i detta dokument kompletteras av en detaljerad kravspecifikation som ligger till grund för upphandlingen av nytt valresultatssystem. Kravspecifikationen beskriver de krav som ställs på den framtida lösningen och omfattar såväl verksamhetsmässiga som tekniska och kvalitetsrelaterade aspekter.

Syftet med uppdelningen mellan verksamhetsbeskrivning och kravspecifikation är att skapa en tydlig koppling mellan verksamhetens behov, processer och mål å ena sidan, och de krav som ställs på den framtida lösningen å den andra.

Verksamhetsbeskrivningen fokuserar på vad verksamheten behöver uppnå och hur valprocessen genomförs, medan kravspecifikationen beskriver de krav som behöver uppfyllas för att stödja dessa behov.

Tillsammans utgör dokumenten underlag för upphandling, utveckling, införande och framtida förvaltning av valresultatssystemet.

11.1 Regelverkskrav

Regelverkskraven beskriver de lagar, regler, riktlinjer och verksamhetsbestämmelser som påverkar valprocessen och som behöver beaktas i den framtida lösningen.

Kraven säkerställer att valets genomförande, resultatredovisning och mandatfördelning sker i enlighet med gällande regelverk samt de processer och beslut som styr kyrkovalet.

11.2 Funktionella krav

De funktionella kraven beskriver de verksamhetsfunktioner som systemet ska stödja genom valprocessens olika steg.

Kraven anger vad systemet ska kunna hantera, utföra, beräkna, visa eller skapa för att stödja verksamhetens arbete. Funktionella krav omfattar exempelvis hantering av valadministration, kandidater, röster, resultat, mandatfördelning, rapportering och omval.

De funktionella kraven beskriver därmed systemets beteende och de funktioner som krävs för att valprocessen ska kunna genomföras i enlighet med verksamhetens behov och gällande regelverk.

11.3 Icke-funktionella krav (kvalitets- och stödkrav)

De icke-funktionella kraven beskriver vilka egenskaper, kvaliteter och förutsättningar som krävs för att systemet ska kunna användas på ett säkert, tillförlitligt och effektivt sätt.

Till skillnad från de funktionella kraven, som beskriver vad systemet ska göra, beskriver de icke-funktionella kraven hur systemet ska fungera och vilka krav som ställs på exempelvis information, säkerhet, tillgänglighet och spårbarhet.

Kraven omfattar bland annat behörighetsstyrning, säkerhet, loggning, historik, spårbarhet, tillgänglighet, användbarhet, prestanda och drift. Syftet är att säkerställa att systemet stödjer verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att information, aktiviteter och beslut kan följas upp, granskas och verifieras över tid.

De icke-funktionella kraven kompletterar de funktionella kraven genom att beskriva de kvaliteter och förutsättningar som krävs för att verksamhetsfunktionerna ska fungera på ett långsiktigt hållbart sätt.

Tillsammans bidrar dessa krav till att skapa de förutsättningar som krävs för att systemet ska kunna användas effektivt, säkert och långsiktigt inom hela valorganisationen.

12. Sammanfattning

Det framtida valresultatssystemet ska utgöra ett sammanhållet stöd för hela valprocessen, från valförberedelser till resultatredovisning, mandatfördelning och eventuell hantering av omval. Systemet ska stödja verksamhetens arbetssätt och bidra till att kyrkovalet kan genomföras effektivt, korrekt, transparent och i enlighet med gällande regelverk.

Valprocessen omfattar flera organisatoriska nivåer, användargrupper och aktiviteter som tillsammans ställer höga krav på samordning, kvalitet och spårbarhet. För att möta dessa behov behöver systemet stödja hantering av valstruktur, kandidater, valbarhet, registrering av röster, granskning, slutgiltig registrering, mandatfördelning och publicering av resultat. Samtidigt behöver verksamheten ha möjlighet att följa upp, granska och förstå hur information och beslut har hanterats genom hela processen. En viktig utgångspunkt för arbetet har varit att beskriva verksamhetens behov snarare än att låsa framtida tekniska lösningar. Kravbilden fokuserar därför på vilket stöd verksamheten behöver för att kunna genomföra kyrkovalet på ett rättssäkert, transparent och användarvänligt sätt.

Dokumentet beskriver de centrala processer, roller och behov som identifierats under processkartläggning och kravarbete. Tillsammans med kravspecifikationen utgör beskrivningen ett samlat underlag för upphandling av ett nytt valresultatssystem och ska bidra till att skapa en gemensam förståelse för verksamhetens mål, behov och förväntningar på den framtida lösningen.

Målet är att det framtida valresultatssystemet ska stödja hela valorganisationen genom valets alla faser och samtidigt skapa förutsättningar för hög kvalitet, god användbarhet, säker informationshantering, tillgänglighet och långsiktig förvaltning. Genom att kombinera verksamhetsprocesser, regelverk och krav i ett sammanhållet underlag skapas en stabil grund för upphandling, införande och fortsatt utveckling av systemstödet inför kommande kyrkoval.

Framtida utvecklingsmöjligheter

Det framtida valresultatssystemet bör inte bara möta dagens behov utan även skapa förutsättningar för fortsatt utveckling och förbättring av valprocessen. Genom att beskriva behov och mål snarare än specifika tekniska lösningar ges leverantörer möjlighet att föreslå ändamålsenliga lösningar som kan utvecklas över tid.

Exempel på möjliga framtida utvecklingsområden är:

- Ökad automatisering av administrativa moment och manuella kontroller.
- Förbättrade möjligheter till uppföljning, statistik och analys.
- Utökade integrationsmöjligheter med andra verksamhetssystem.
- Förbättrat användarstöd genom vägledning och förenklade arbetsflöden.
- Utvecklad visualisering och presentation av valresultat.
- Förbättrad tillgänglighet och stöd för olika enheter och användarsituationer.

Vidareutveckling bör ske med fortsatt fokus på rättssäkerhet, transparens, spårbarhet och efterlevnad av gällande regelverk.